Aralık 2022

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Alper Gürler
Bölüm Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

H. Erhan Gül
Birim Müdürü
erhan.gul@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

İlker Şahin
Uzman
ilker.sahin@isbank.com.tr

Ahmet Berat Ocak
Uzman Yardımcısı
berat.ocak@isbank.com.tr

Küresel Ekonomi 2
Türkiye Ekonomisi 4
Finansal Piyasalar ve TCMB 10
Bankacılık Sektörü 11
Genel Değerlendirme 12
Grafikler 13
Özet Tablolar 15

Küresel Ekonomi

OECD, Ekonomik Görünüm raporunda 2023 yılına ilişkin küresel büyüme tahminini %2,2 düzeyinde korurken, enerji arzına ilişkin endişelerin enflasyonist baskıları arttırabileceğini belirtti.

ABD'de Ekim ayında enflasyon göstergelerinde iyileşme kaydedildi. Kasım ayına ilişkin PMI verileri ekonomik aktivitedeki ivme kaybının belirginleştiğine işaret etti.

Euro Alanı'nda Kasım ayında %10,0 düzeyine inen yıllık TÜFE enflasyonu Temmuz 2021'den bu yana ilk kez geriledi. Enerji ve gıda fiyatlarının hariç tutulmasıyla hesaplanan çekirdek enflasyon ise yükselişini sürdürerek fiyatlardaki artışın genele yayıldığına işaret etti.

Çin Merkez Bankası Kasım ayı toplantısında politika faizinde değişikliğe gitmedi. Ülkede "sıfır-Covid" politikası kapsamında uygulanan kısıtlamalar Kasım ayında ekonomik aktivite üzerinde baskı kurmaya devam etti.

Kasım ayında Brent türü ham petrolün varil fiyatı, küresel ekonomik aktivitede ivme kaybının sürmesinin etkisiyle aylık bazda %9,9 azalarak 85,4 USD düzeyine geriledi.

Türkiye Ekonomisi

Türkiye ekonomisi zincirlenmiş hacim endeksine göre yılın üçüncü çeyreğinde yıllık bazda %3,9 büyüdü. Bu dönemde mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre iktisadi faaliyet bir önceki çeyreğe kıyasla %0,1 azalarak 2020'nin ikinci çeyreğinden bu yana ilk defa daraldı.

Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı Eylül'de bir önceki aya göre 0,3 puan artarak %10,1 oldu. Yılın üçüncü çeyreğinde sanayi ve tarım sektörlerinde istihdam kaybı yaşanırken, hizmet ve inşaat sektörlerinde istihdam artışı kaydedildi.

Kasım ayında imalat PMI 45,7 seviyesine gerileyerek sektördeki ivme kaybının dokuzuncu aya taşındığına işaret etti. İç ve dış talep koşullarındaki zayıflığa bağlı olarak toplam yeni siparişler son iki buçuk yılın en hızlı gerilemesini sergiledi.

Eylül ayında cari işlemler hesabı 3 milyar USD açık verdi. 12 aylık kümülatif cari açık 39,2 milyar USD ile son 4 yılın en yüksek düzeyine ulaştı.

Merkezi yönetim bütçe açığı Ekim'de yıllık bazda yaklaşık 4 kat artarak 83,3 milyar TL ile bu yılın en yüksek düzeyinde gerçekleşti. Yılın ilk 10 ayı itibarıyla bütçe açığı 128,8 milyar TL oldu.

Yıllık TÜFE enflasyonu Kasım ayında Mayıs 2021'den bu yana ilk kez gerileyerek %84,39 oldu. Baz etkisinin yanı sıra küresel enerji fiyatlarında yaşanan gevşemenin etkisiyle yıllık Yİ-ÜFE enflasyonu da %136'ya indi.

Kasım ayı toplantısında politika faizini 150 baz puan daha düşürerek %9 seviyesine indiren TCMB, Ağustos ayında başlattığı faiz indirim döngüsünün sonlandırılmasına karar verdiğini açıkladı.

Kasım ayında hisse senedi piyasalarındaki hızlı yükseliş devam etti.

OECD'nin 2023 yılı küresel büyüme tahmini %2,2 düzeyinde…

OECD Kasım ayı Ekonomik Görünüm raporunda küresel ekonomi için 2022 yılı büyüme tahminini % 3'ten %3,1'e revize etti. OECD yaptığı açıklamada, enerji arzına ilişkin endişelerin enflasyonist baskıları arttırabileceğini belirtirken, enflasyonla mücadele etmek için merkez bankalarının para politikasında sıkılaşmaya gitmesinin finansal kırılganlıkları arttırdığını ifade etti. Bu kapsamda küresel ekonomi için 2023 yılına ilişkin büyüme beklentisini %2,2 olarak koruyan Kuruluş, 2024 yılında küresel ekonomik aktivitenin bir miktar ivme kazanarak %2,7 genişleyeceğini belirtti. OECD, ABD ve Euro Alanı ekonomilerinin bu yıl sırasıyla %1,8 ve %3,3 büyüyeceğini, 2023 yılında ise söz konusu ekonomilerin %0,5 oranında genişleyeceğini öngörüyor. Türkiye için 2022 yılı büyüme tahminini % 5,4'ten %5,3'e indiren OECD, 2023 ve 2024 yılı tahminlerini ise sırasıyla %3,0 ve %3,4 olarak açıkladı.

OECD Tahminleri

	Kasım Tahminleri (%)		*Eylül Tahminlerinden Farkı (% puan)*	
	2022	2023	*2022*	*2023*
Dünya	**3,1**	**2,2**	***0,1***	***0,0***
ABD	1,8	0,5	*0,3*	*0,0*
Euro Alanı	3,3	0,5	*0,2*	*0,2*
Almanya	1,8	-0,3	*0,6*	*0,4*
Japonya	1,6	1,8	*0,0*	*0,4*
İngiltere	4,4	-0,4	*1,0*	*-0,4*
Çin	3,3	4,6	*0,1*	*-0,1*
Rusya	*-3,9*	*-5,6*	*1,6*	*-1,1*
Türkiye	5,3	3,0	*-0,1*	*0,0*

ABD ekonomisine ilişkin veriler yakından takip ediliyor.

ABD'de üçüncü çeyreğe ilişkin yıllıklandırılmış GSYH büyümesi %2,6'dan %2,9'a revize edildi. Yukarı yönlü revizyonda ihracat, tüketici ve kamu harcamalarında kaydedilen artışlar etkili oldu. Dördüncü çeyreğe ilişkin öncü veriler ise ABD'de ekonomik aktivitenin ivme kaybettiğine işaret ediyor. Ülkede sanayi üretimi Ekim'de aylık bazda artış beklentilerine karşın %0,1 oranında azaldı. Kasım ayına ilişkin imalat PMI verisi 47,7 ile sektörde aktivitenin Haziran 2020'den bu yana ilk kez ivme kaybettiğine işaret ederken, hizmetler PMI da 46,2 ile piyasa beklentilerinin altında gerçekleşti.

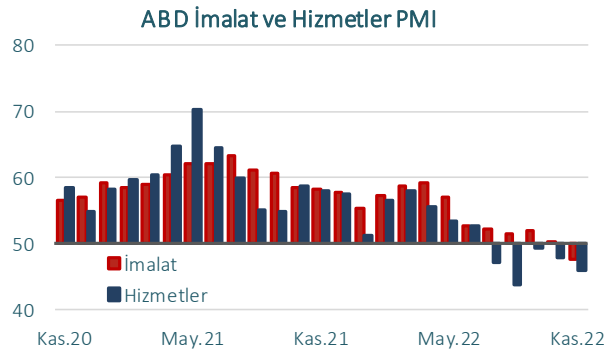

ABD'de tüketici fiyatları Ekim'de yıllık bazda %7,7 ile son 9 ayın en düşük artışını kaydetti. Bu dönemde TÜFE aylık bazda %0,4 arttı. Aynı dönemde üretici fiyatları aylık bazda %0,2 ile beklentilerin altında yükseldi. Böylece, yıllık ÜFE enflasyonu Ekim'de %8 ile Temmuz 2021'den bu yana en düşük düzeyinde gerçekleşti. Bununla birlikte, Kasım'da tüketicilerin önümüzdeki 12 aya ilişkin ortalama yıllık enflasyon beklentileri %7,2 ile Temmuz ayından bu yana en yüksek seviyede gerçekleşti.

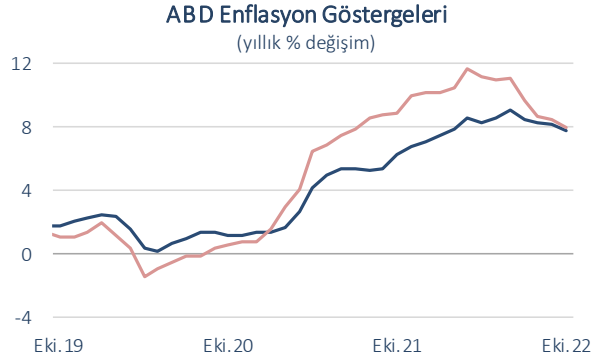

ABD'de Kasım ayında ekonomik aktivitede yaşanan ivme kaybına karşılık istihdam piyasasındaki güçlü görünümün sürdüğü gözlendi. Bu dönemde tarım dışı istihdam 263 bin kişi ile 200 bin düzeyindeki piyasa beklentilerinin üzerinde artarken, işsizlik oranı önceki aya göre değişmeyerek %3,7 seviyesinde gerçekleşti.

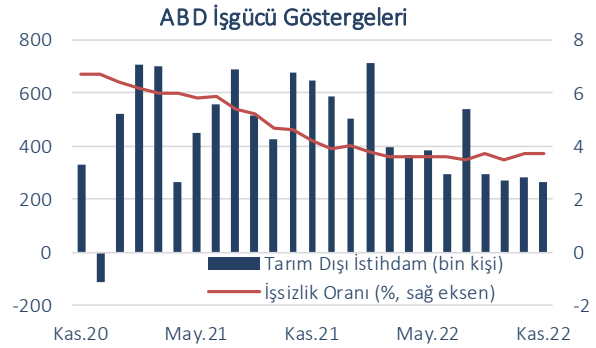

Euro Alanı'nda çekirdek enflasyon yükselişini sürdürdü.

Euro Alanı'nda 2022 yılının üçüncü çeyreğine ilişkin ekonomik büyüme verisi çeyreklik bazda %0,2, yıllık bazda %2,1 olarak teyit edildi. Öte yandan, Bölge'de Kasım ayı imalat ve hizmet sektörlerine ilişkin PMI verileri sırasıyla 47,1 ve 48,6 düzeyinde gerçekleşerek ekonomik aktivitedeki zayıflamanın devam ettiğine işaret etti.

Kaynak: Datastream

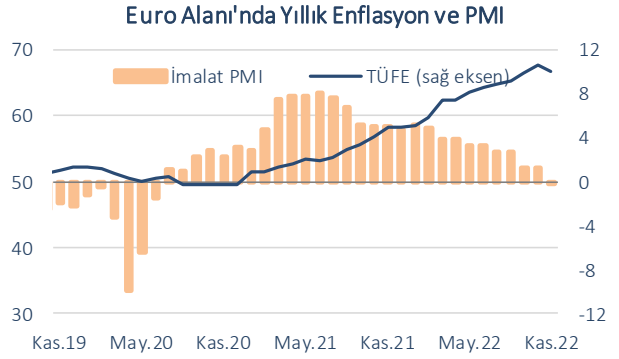

Euro Alanı'nda Kasım'da öncü verilere göre %10,0 değerini alan yıllık TÜFE enflasyonu Haziran 2021'den bu yana ilk kez geriledi. Bu dönemde enerji maliyetleri enflasyonu yukarı çeken en önemli kalem olmayı sürdürdü. Enerji ve gıda fiyatlarının hariç tutulmasıyla hesaplanan çekirdek enflasyon ise %6,6 ile yükselişini sürdürerek fiyatlardaki artışın genele yayıldığına işaret etti.

Fed ve ECB'nin toplantı tutanakları yayımlandı.

Fed'in 1-2 Kasım tarihli toplantısının tutanaklarına göre, üyelerin büyük çoğunluğu yakın zamanda faiz artırım hızının yavaşlatılmasının uygun olabileceği yönünde görüş bildirdi. Tutanaklarda, faiz artırımlarındaki yavaşlamanın para politikasının ekonomik aktivite üzerindeki etkilerinin daha net bir şekilde değerlendirilmesine olanak tanıyacağı ifade edildi. Fed Başkanı Powell da Kasım sonunda gerçekleştirdiği konuşmasında bugüne kadar atılan adımların etkisinin henüz tam olarak hissedilmediğini, ancak Aralık toplantısında faiz artırım hızında daha ılımlı bir patikaya girilebileceğini belirtti.

Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) 26-27 Ekim'de gerçekleşen toplantısının tutanaklarında, orta vadeli %2'lik enflasyon hedefinin tutturulması için faizlerin daha fazla artırılmasının gerekeceği ifadesi yer aldı.

Çin'de iktisadi faaliyet ivme kaybetmeye devam ediyor.

Ekim'de sanayi üretimi yıllık bazda %5 ile piyasa beklentilerinin bir miktar altında artarken, aynı dönemde perakende satışlar %0,5 geriledi. Ekim ayında hem ihracat hem de ithalat Mayıs 2020'den bu yana ilk kez aynı anda geriledi. Kasım ayında Çin'de NBS imalat PMI 48, hizmetler PMI da 46,7 ile son 7 ayın en düşük seviyelerine geriledi. Çin Merkez Bankası Kasım ayı toplantısında politika faizinde değişikliğe gitmedi. Çin'de "sıfır-Covid" politikası kapsamında uygulanan kısıtlamalar Kasım ayında ekonomik aktivite üzerinde baskı kurmaya devam ederken, bu durum ülkede protestoların yaşanmasına neden oldu.

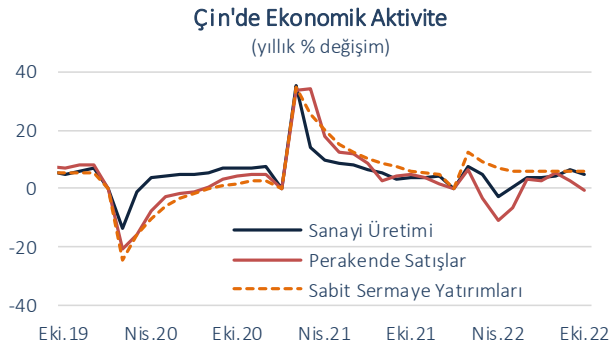

Emtia piyasaları...

Kasım ayında petrol fiyatları küresel ekonomik aktivitede ivme kaybının sürmesinin ve Çin'de uygulanan karantina önlemlerinin devam etmesinin etkisiyle aşağı yönlü bir seyir izledi. Brent türü ham petrolün varil fiyatı aylık bazda %9,9 azalarak Kasım ayını 85,4 USD düzeyinden tamamladı. OPEC+ ülkeleri Aralık ayı başında gerçekleştirdikleri toplantıda, piyasa beklentileri paralelinde daha önce üzerinde anlaşmış oldukları günlük 2 milyon varillik üretim kesintisi planında değişikliğe gitmediler. Avrupa Birliği ülkeleri ise deniz yoluyla Rusya'dan ithal edilen petrole uygulanacak fiyat tavanının varil başına 60 USD düzeyinde belirlenmesine yönelik anlaşmaya vardı.

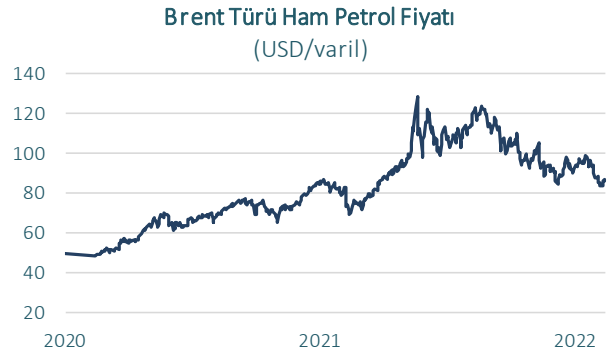

Kaynak: Datastream,

Türkiye ekonomisi üçüncü çeyrekte yıllık bazda %3,9 büyüdü.

Zincirlenmiş hacim endeksine göre Türkiye ekonomisi 2022'nin üçüncü çeyreğinde yıllık bazda %3,9 oranında büyüme kaydetti. Yılın ikinci çeyreğine ait yıllık büyüme oranı da %7,6'dan %7,7'ye revize edildi. Böylece, yılın ilk dokuz ayında Türkiye ekonomisi bir önceki yılın aynı dönemine göre %6,2 oranında büyüdü. Öte yandan, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış GSYH, bir önceki çeyreğe kıyasla %0,1 oranında daralarak pandeminin etkilerinin hissedildiği 2020'nin ikinci çeyreğinin ardından ilk kez küçülme kaydetti.

Mevsim ve Takvim Etkilerinden Arındırılmış GSYH (çeyreklik % değişim)

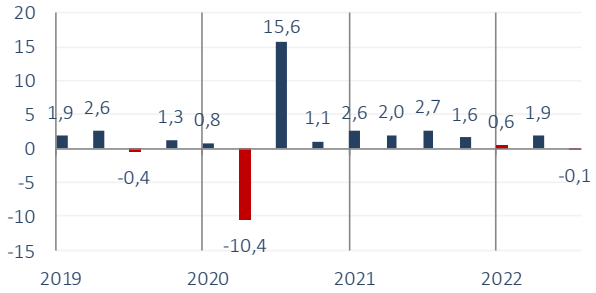

Türkiye ekonomisi yüksek enflasyonun da etkisiyle 2022'nin üçüncü çeyreğinde cari fiyatlarla yıllık bazda %120,5 oranında genişledi. Böylece, yıllıklandırılmış GSYH büyüklüğü cari fiyatlarla 12,5 trilyon TL'yi aşarak 842,3 milyar USD'ye ulaştı.

Özel tüketim harcamalarının güçlü katkısı devam etti.

Zincirlenmiş hacim endeksine göre, özel tüketim harcamalarının büyümeye katkısı üçüncü çeyrekte 12 puan ile yüksek seyretmeye devam etti. Bu dönemde kamu harcamaları 1,1 puan ile GSYH büyümesine son dört yılın en yüksek katkısını verdi Bu dönemde net ihracat ithalattaki hızlı yükseliş ve ihracattaki ivme kaybı paralelinde büyümeye 0,7 puan ile yaklaşık son iki yılın en düşük katkısını sağladı.

Harcamalar Yöntemiyle Büyümeye Katkılar (% puan)

	2021	2022			
	Yıllık	Ç1	Ç2	Ç3	9 Aylık
Tüketim	**9,5**	**13,3**	**13,9**	**13,1**	**13,4**
Özel	9,1	12,6	13,6	12,0	12,7
Kamu	0,4	0,6	0,3	1,1	0,7
Yatırım	**1,9**	**1,1**	**1,3**	**-0,3**	**0,6**
Stok Değişimi	**-4,9**	**-9,8**	**-10,2**	**-9,6**	**-9,8**
Net İhracat	**4,8**	**3,0**	**2,7**	**0,7**	**2,0**
İhracat	5,3	3,4	3,9	2,9	3,4
İthalat	-0,5	-0,4	-1,1	-2,2	-1,3
GSYH (yıllık, %)	**11,4**	**7,5**	**7,7**	**3,9**	**6,2**

Yılın ilk iki çeyreğinde büyümeye pozitif katkı sunan yatırım harcamaları üçüncü çeyrekte ekonomik aktivitedeki büyümeyi 0,3 puan sınırlandırdı. Bu dönemde inşaat yatırımlarındaki gerileme dikkat çekerken, makine-teçhizat yatırımlarındaki artışın ivme kaybetmekle birlikte sürdüğü görüldü. 2020'nin son çeyreğinden itibaren büyüme üzerinde baskı oluşturan stok değişimi kalemi yılın üçüncü çeyreğinde de büyümeyi 9,6 puan aşağı çekti.

İnşaat sektörü yıllık bazda %14,1 daraldı.

Üretim yöntemi ile GSYH verileri incelendiğinde, yılın üçüncü çeyreğinde tarım dışındaki tüm ana sektörlerin büyüme performansının reel olarak zayıfladığı görüldü. Yılın ilk yarısında daralan tarım sektörü üçüncü çeyrekte yıllık bazda %1,1 büyürken, GSYH büyümesine 0,1 puan katkı verdi. Bu dönemde, sanayi sektörünün katkısı 0,1 puan ile 2020'nin ikinci çeyreğinden bu yana en düşük seviyesine geriledi. Turizm ve finans sektörlerinin sergilediği güçlü performansa bağlı olarak hizmetler sektörü büyümeyi 4,3 puan yukarı çekti. Zincirlenmiş hacim endeksine göre yıllık bazda %14,1 ile son 2 yılın en hızlı daralmasını kaydeden inşaat sektörü ise GSYH büyümesini 0,8 puan sınırlandırdı.

Üretim Yöntemiyle GSYH'ye Katkı*

(yıllık, % puan)

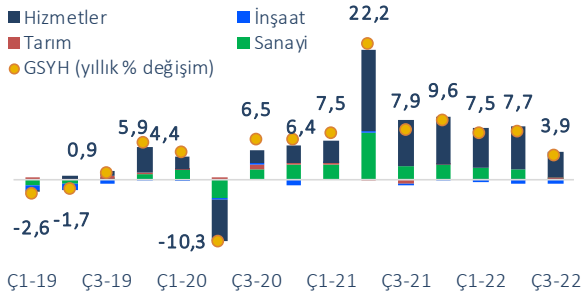

Beklentiler...

Yılın ilk yarısında güçlü bir büyüme performansı kaydeden Türkiye ekonomisindeki ivme kaybı yılın üçüncü çeyreğinde belirginleşti. Özel tüketimin katkısının devam etmesine rağmen, net ihracatın katkısının ihraç pazarlarında ekonomik aktivitenin zayıflamasına ve güçlü seyreden ithalata bağlı olarak gerileme eğilimi sergilediği görüldü. Ayrıca, yatırım harcamalarının bir yılın ardından büyümeyi yeniden sınırlandırması da bir diğer olumsuz gelişme olarak not edildi. Önümüzdeki dönemde küresel ekonomik aktivitedeki yavaşlamanın ve enflasyonist ortamın büyüme üzerinde baskı yaratmaya devam etmesi bekleniyor.

Kaynak: Datastream

İşsizlik oranı Eylül'de %10,1 oldu.

Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı Eylül'de bir önceki aya göre 0,3 puan artarak %10,1 oldu. Bu dönemde istihdam oranı %47,6, işgücüne katılma oranı %52,9 düzeyinde gerçekleşti. Zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel işgücü ve işsizlerden oluşan atıl işgücü oranı da Eylül'de aylık bazda 0,4 puan artarak %20,3'e yükseldi.

Sektörler bazında incelendiğinde ise, yılın üçüncü çeyreğinde mevsimsellikten arındırılmış istihdam sanayi ve tarımda sırasıyla 107 bin ve 26 bin kişi azalırken, hizmet ve inşaat sektörlerinde 247 bin ve 8 bin kişi arttı. Hizmet sektörünün toplam istihdam içindeki payı ikinci çeyrekteki %56,1 düzeyinden üçüncü çeyrekte %56,7 seviyesine yükseldi.

İmalat PMI sektördeki ivme kaybının Kasım'da derinleştiğine işaret etti.

Kasım ayında imalat PMI 0,7 puan azalışla 45,7 seviyesine inerek sektörde gözlenen zayıflığın sürdüğüne işaret etti. Toplam yeni siparişler ve yeni ihracat siparişleri alt endekslerinin son iki buçuk yılın en hızlı ivme kaybını sergilemesi endekste yaşanan düşüşte etkili oldu. Talep ve üretimdeki zayıflığın yanı sıra küresel emtia piyasalarındaki gelişmelerin de bir sonucu olarak Kasım'da girdi maliyetleri son üç yılın en yavaş artışını kaydetti. Öte yandan, iki aylık gerilemenin ardından istihdam Kasım'da sınırlı da olsa yeniden artış sergiledi.

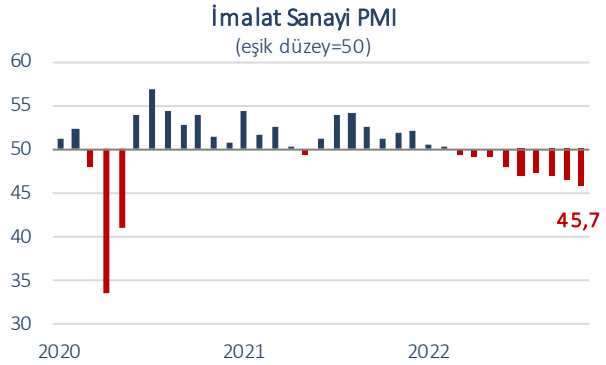

Güven endekslerinde karışık görünüm...

Talep koşulları üzerinde oluşan baskı güven endekslerini de olumsuz etkiliyor. Mevsimsellikten arındırılmış reel kesim güven endeksi Kasım'da 0,7 puan azalarak 101,3 seviyesine inerken, son üç aya ilişkin toplam sipariş alt endeksi 8,7 puan geriledi. Sektörel güven endekslerine bakıldığında son 3 aylık dönemde talepte gözlenen zayıflığa bağlı olarak hizmet sektöründe güvenin gerilediği, perakende ticaret ile inşaat sektörlerinde ise bekleyişlerdeki olumlu görünümün sürmesine bağlı olarak güven endekslerinin artış kaydettiği görüldü. Kasım ayında tüketici güven endeksi 76,6 ile Ekim 2021'den bu yana en yüksek değerini aldı. Tüketici, reel kesim ve sektörel güven endekslerinin ağırlıklandırılarak birleştirilmesinden oluşan ekonomik güven endeksi Kasım'da bir önceki aya kıyasla 0,2 puan azalarak 96,9 oldu.

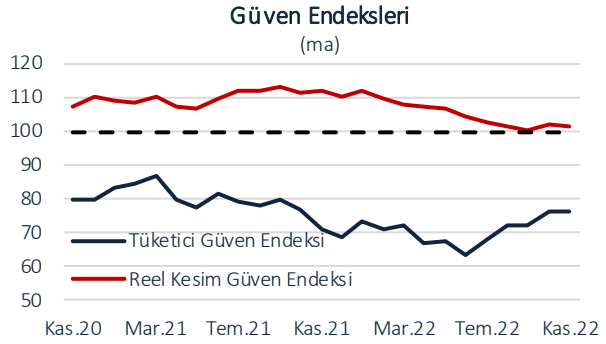

Konut fiyatlarındaki artış Eylül'de ivme kaybetti.

TCMB verilerine göre, konut fiyatları Eylül'de aylık bazda %4,9 ile son bir yılın en yavaş aylık artışını kaydetti. Fiyatlardaki yıllık artış ise %189,2 düzeyine yükseldi. Bu dönemde konut fiyatlarındaki yıllık reel artış da %58 düzeyinde gerçekleşti. Diğer taraftan konut satışlarında Temmuz ayında başlayan yıllık bazda gerileme eğilimi Ekim'de de sürdü. Bu dönemde konut satışları yıllık bazda %25,3 daralarak 103 bin adede geriledi. İpotekli konut satışları da bir önceki yılın aynı dönemine göre %52,7 azalarak 13 bin adede indi. Ocak-Ekim döneminde ise, toplam konut satışları yılın ilk yarısındaki olumlu görünümün desteğiyle bir önceki yılın aynı dönemine göre %6,7 artarak yaklaşık 1,2 milyon adet oldu.

Otomotiv pazarı Kasım'da hızlı genişledi.

Otomotiv Distribütörleri ve Mobilite Derneği (ODMD) verilerine göre, yurt içi otomobil ve hafif ticari araç satışları Kasım'da yıllık bazda %36 oranında yükselerek üst üste üçüncü ayında artış kaydetti. Bu dönemde otomobil satışları %38 artışla 59.222 adet olurken, yıllık bazda %34 genişleyen hafif ticari araç pazarı da 23.089 adede ulaştı. Bununla birlikte, son aylardaki yükselişe rağmen Ocak-Kasım döneminde otomotiv satışları geçtiğimiz yılın aynı dönemine kıyasla %1 civarında gerilemiş oldu. Kasım ayının son haftasında otomotiv alımlarında ÖTV için esas alınan matrah tutarlarında artışa gidildi. Söz konusu kararla, motorlu kara taşıtlarından alınan ÖTV'nin ve otomotiv fiyatlarının bir miktar gerilemesi hedefleniyor.

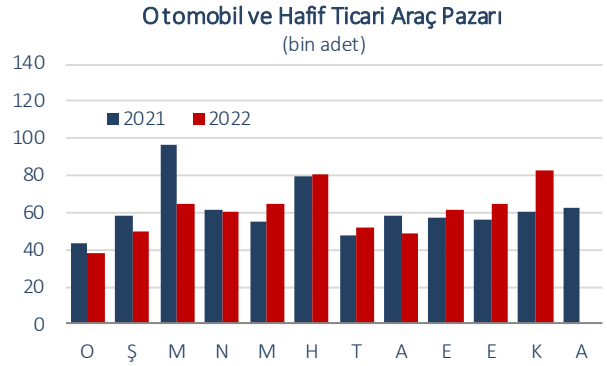

Kaynak: Datastream, TÜİK, İSO

Dış ticaret açığı Eylül'de yıllık bazda %268,1 oranında genişledi.

Enerji fiyatlarının yüksek seviyesi dış ticaret açığı üzerinde Eylül ayında da etkili olmaya devam etti. TÜİK verilerine göre bu dönemde ihracat yıllık bazda %9,2 genişleyerek 22,6 milyar USD, ithalat %38,1 artarak 32,2 milyar USD oldu. Böylece, dış ticaret açığı Eylül'de yıllık bazda yaklaşık 4 katına yükselerek 9,6 milyar USD seviyesinde gerçekleşti. Eylül 2021'de %88,8 düzeyinde bulunan ihracatın ithalatı karşılama oranı 2022 yılının aynı ayında %70,2'ye geriledi.

Cari işlemler hesabı Eylül'de 3 milyar USD açık verdi.

Geçtiğimiz yılın Eylül ayında 2,7 milyar USD fazla veren cari işlemler hesabı, bu yılın aynı döneminde 3 milyar USD açık verdi. Bu dönemde, net enerji ithalatı yükselen enerji fiyatlarının da etkisiyle yıllık bazda yaklaşık 2 katına yükselerek yıl genelinde olduğu gibi cari açıkta yaşanan genişlemede belirleyici oldu. Bununla birlikte, turizm ve taşımacılık gelirlerindeki olumlu seyre bağlı olarak net hizmet gelirlerinin yıllık bazda 1,3 milyar USD artış kaydetmesi cari açıktaki genişlemeyi sınırlandırdı.

Yılın ilk 9 ayında cari açık 38 milyar USD oldu. Net enerji ithalatı hariç tutulduğunda cari denge bu dönemde 22,9 milyar USD fazla verdi. Eylül'de 12 aylık kümülatif cari açık 39,2 milyar USD ile son 4 yılın en yüksek düzeyine ulaştı.

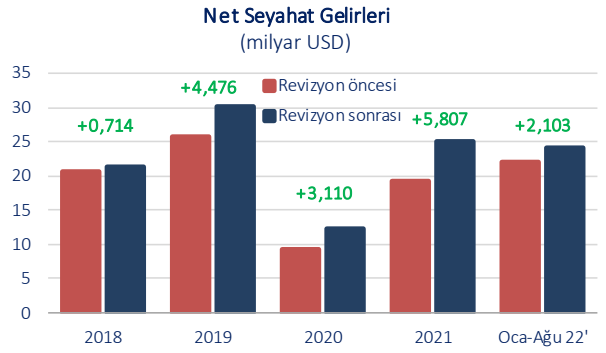

TÜİK'in Ekim ayında turizm gelirlerinde gerçekleştirdiği revizyon çalışması paralelinde 2021 yılına ilişkin net seyahat gelirleri 5,8 milyar USD artarken, cari işlemler açığı 13,9 milyar USD düzeyinden 7,3 milyar USD'ye revize edildi. Net seyahat gelirleri 2022 yılının ilk 8 ayında da 4,5 milyar USD yukarı yönlü revize edildi.

Doğrudan yatırımlarda ılımlı görünüm…

Eylül ayında net doğrudan yatırımlar 488 milyon USD ile ılımlı bir görünüme işaret etti. Yurt dışı yerleşiklerin Türkiye'de yaptıkları doğrudan yatırımlar Eylül ayında 964 milyon USD ile son 3 ayın en yüksek düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde yurt içine yapılan doğrudan yatırımların 471 milyon USD'lik kısmı gayrimenkul yatırımlarından oluşurken, sermaye yatırımları 393 milyon USD düzeyinde gerçekleşti.

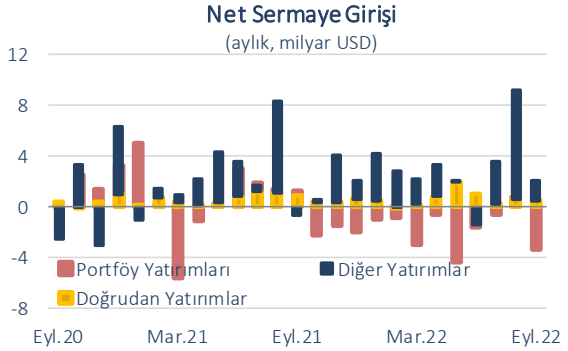

Eylül ayında portföy yatırımlarında çıkış yaşandı.

Ağustos ayında yılbaşından bu yana ilk kez sermaye girişi gerçekleşen portföy yatırımlarında Eylül ayında 3,4 milyar USD ile yeniden çıkış yaşandı. Söz konusu sermaye çıkışında Genel Hükümet ile bankaların yurt dışında ihraç edilen tahvillere ilişkin yaptıkları toplam 3,6 milyar USD tutarındaki geri ödemeler rol oynadı. Eylül ayında ayrıca yurt dışı yerleşikler hisse senedi piyasasında 522 milyon USD, DİBS piyasalarında da 115 milyon USD net satış gerçekleştirdi. Yılın ilk dokuz ayında hisse senedi piyasasından 3,3 milyar USD,

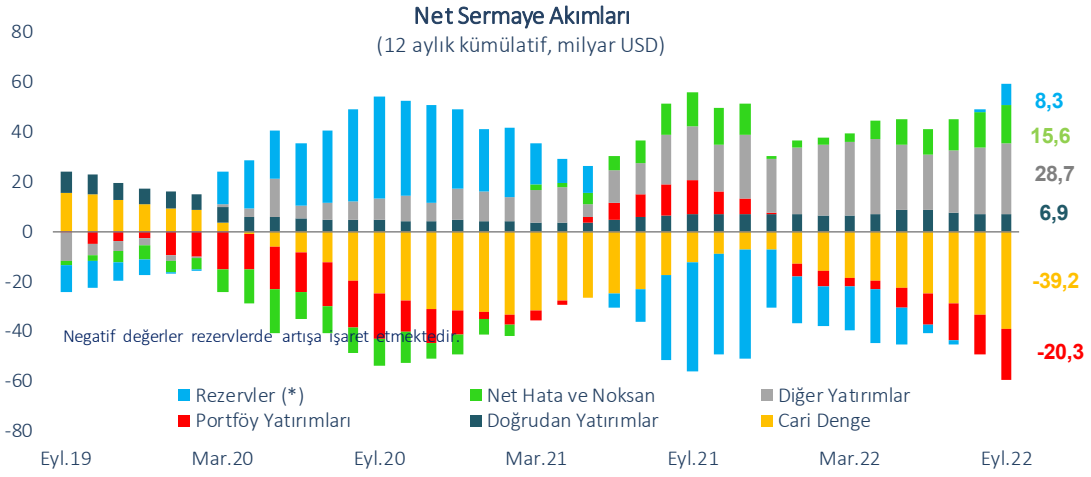

Kaynak: Datastream, TCMB, TÜİK

DİBS piyasasından 2 milyar USD çıkış gerçekleşirken, portföy yatırımlarında yaşanan toplam çıkış 14,6 milyar USD düzeyine ulaştı.

Diğer yatırımlar kaleminde sermaye girişi devam etti.

Diğer yatırımlar kaleminde net sermaye girişi Eylül'de bir önceki aya kıyasla azalmakla beraber sürdü. Bu dönemde diğer yatırımlar cari açığın finansmanına 1,6 milyar USD katkı sağladı. Eylül'de yurt içindeki bankalar nezdinde tutulan yurt dışı kaynaklı efektif ve mevduatta yaşanan 2,3 milyar USD tutarındaki artış öne çıktı. Söz konusu mevduat artışının 729 milyon USD'si yurt dışı yerleşik bankalarca, 1,6 milyar USD tutarındaki kısmı ise yurt dışı yerleşik kişilerce sağlandı. Böylece yurt dışı yerleşik kişilerce sağlanan efektif ve mevduat son 12 yılın en yüksek düzeyinde gerçekleşti. Eylül ayında yurt dışından sağlanan kredilerde bankalar 250 milyon USD, Genel Hükümet de 107 milyon USD net geri ödeme gerçekleştirdi. Öte yandan, diğer sektörlerin Eylül'de 336 milyon USD net kredi kullanımı yaptığı görüldü. 12 aylık kümülatif verilere göre, Eylül ayı itibarıyla uzun vadeli borç çevirme oranı bankacılık sektöründe %91,1, diğer sektörlerde %194,7 düzeyinde gerçekleşti.

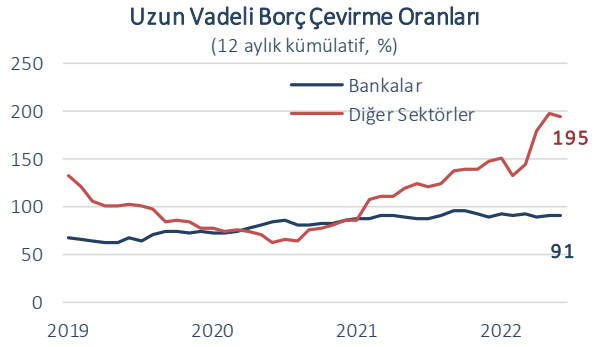

Rezerv varlıklar Eylül'de 1,7 milyar USD azaldı.

Ağustos ayında hızlı biçimde artan rezerv varlıklar Eylül ayında 1,7 milyar USD azalış kaydetti. Böylece sene başından bu yana rezerv varlıklarda yaşanan yükseliş 1,2 milyar USD'ye geriledi. Net hata noksan kaleminde Eylül ayında 2,6 milyar USD, yılın ilk dokuz ayında 24,9 milyar USD giriş kaydedildi.

Beklentiler...

İhracat hacmindeki ivme kaybı Ekim ayında belirginleşirken, dış ticaret açığı yıllık bazda %422 ile hızlı biçimde genişlemeye devam etti. Yüksek seyreden enerji fiyatlarına bağlı olarak dış ticaret açığı Ocak-Ekim döneminde 91 milyar USD'ye ulaştı. Başta ana ihracat pazarımız Euro Alanı'nda olmak üzere küresel ekonomik aktivitedeki ivme kaybı paralelinde önümüzdeki dönemde cari açığa ilişkin risklerin gündemde kalmaya devam edeceğini düşünüyoruz.

Ödemeler Dengesi

	Eylül	Ocak - Eylül		%
	2022	2021	2022	Değişim
Cari İşlemler Dengesi	**-2.966**	**-6.068**	**-37.977**	**525,9**
Dış Ticaret Dengesi	-8.097	-20.589	-68.057	230,6
Hizmetler Dengesi	6.083	22.040	37.710	71,1
Seyahat (net)	4.558	17.470	28.625	63,9
Birincil Gelir Dengesi	-947	-8.334	-7.027	-15,7
İkincil Gelir Dengesi	-5	815	-603	-
Sermaye Hesabı	**-2**	**-63**	**-23**	**-63,5**
Finans Hesabı	**-355**	**4.529**	**-13.061**	**-**
Doğrudan Yatırımlar (net)	-488	-5.562	-5.579	0,3
Portföy Yatırımları (net)	3.373	-6.392	14.626	-
Net Varlık Edinimi	-890	462	3.507	659,1
Net Yükümlülük Oluşumu	-4.263	6.854	-11.119	-
Hisse Senetleri	-522	-1.316	-3.341	153,9
Borç Senetleri	-3.741	8.170	-7.778	-
Diğer Yatırımlar (net)	-1.584	-16.317	-23.313	42,9
Efektif ve Mevduatlar	-1.217	-10.434	-17.924	71,8
Net Varlık Edinimi	1.914	2.116	5.343	152,5
Net Yükümlülük Oluşumu	3.131	12.550	23.267	85,4
Merkez Bankası	798	4.761	7.292	53,2
Bankalar	2.333	7.789	15.975	105,1
Yurt Dışı Bankalar	729	6.186	10.066	62,7
Yabancı Para	380	5.112	6.483	26,8
Türk Lirası	349	1.074	3.583	233,6
Yurt Dışı Kişiler	1.604	1.603	5.909	268,6
Krediler	-347	419	-5.425	-
Net Varlık Edinimi	-368	2.109	425	-79,8
Net Yükümlülük Oluşumu	-21	1.690	5.850	246,2
Bankacılık Sektörü	-250	-2.456	-3.219	31,1
Bankacılık Dışı Sektörler	336	4.349	8.795	102,2
Ticari Krediler	-32	33	63	90,9
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	12	3	-27	-
Rezerv Varlıklar (net)	-1.656	32.800	1.205	-96,3
Net Hata ve Noksan	**2.613**	**10.660**	**24.939**	**133,9**

Kaynak: TCMB, Ticaret Bakanlığı, Datastream

Merkezi yönetim bütçesi Ekim'de 83,3 milyar TL açık verdi.

Merkezi yönetim bütçe açığı Ekim'de yıllık bazda yaklaşık 4 kat artarak 83,3 milyar TL ile bu yılın en yüksek düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde bütçe gelirleri %96,6 artışla 224,2 milyar TL olurken, harcamalar %133,9 yükselişle 307,4 milyar TL düzeyine ulaştı. Ekim'de faiz dışı bütçe dengesi de 22,1 milyar TL düzeyinde açık verdi. Yılın ilk 10 aylık dönemindeki bütçe açığı cari transferler ve personel giderlerindeki artışın etkisiyle bir önceki yıla göre %64 oranında genişleyerek 128,8 milyar TL oldu.

Ekim'de ÖTV ve ithalde alınan KDV gelirleri bütçeyi destekledi.

Vergi gelirleri Ekim ayında yıllık bazda %89,2 oranında artış kaydederek 181,8 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde vergi gelirlerinin yarısını oluşturan ithalde alınan KDV ile ÖTV'den elde edilen gelirler bir önceki yılki seviyesinin yaklaşık 2,5 katına ulaştı. ÖTV gelirlerindeki artışta motorlu kara taşıtı satışlarındaki olumlu seyrin etkili olduğu görülüyor. Geçtiğimiz yılın Ekim ayında 621,6 milyon TL düzeyindeki KİT ve kamu bankaları gelirleri de bu yılın aynı döneminde 16,9 milyar TL'ye yükselerek bütçe gelirlerindeki artışa olumlu katkı sağladı.

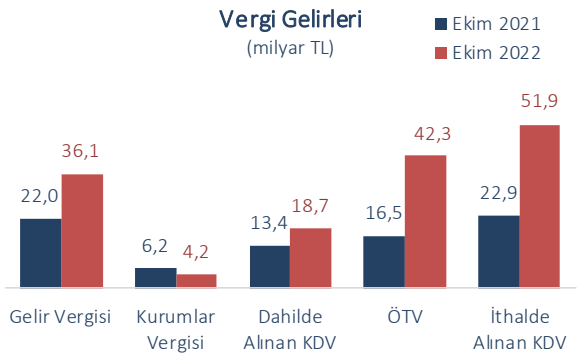

Cari transferler yıllık bazda %136,4 oranında genişledi.

Ekim ayında faiz dışı harcamalar yıllık bazda %110,3 artarak reel bazda yükselmeye devam etti. Bu dönemde %136,4 artan cari transferler bütçe harcamalarındaki genişlemeye 45,2 puanlık katkı sağladı. Cari transferlerdeki artışta hanehalkına yapılan diğer transferlerin yıllık bazda 6 kat artarak 26,2 milyar TL'ye ulaşması belirleyici oldu. Ekim ayında gayrimenkul üretimindeki artışın etkisiyle sermaye giderleri yıllık bazda 25,6 milyar TL seviyesine yükseldi. Bu dönemde faiz giderleri de iç borç tahvil faizi ödemelerindeki 40 milyar TL'lik yıllık artışın etkisiyle 61,1 milyar TL ile rekor düzeyine ulaştı.

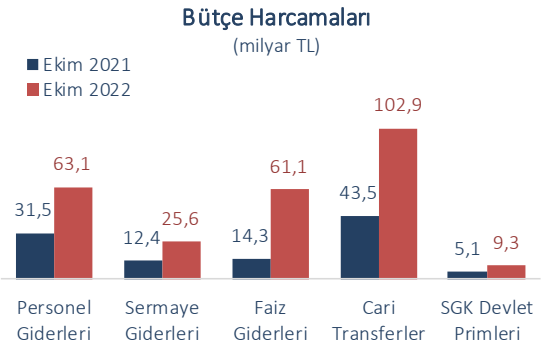

KKM hesaplarına ilişkin giderler 91,6 milyar TL'ye ulaştı.

Ekim'de KİT'lere iç borç aktarımları kapsamında yapılan ödemeler 9,7 milyar TL (6,5 milyar TL'si BOTAŞ'a) düzeyinde gerçekleşti. Böylece, yılın ilk on ayında KİT'lere yapılan iç borç aktarımları 160,1 milyar TL'ye (121,4 milyar TL'si BOTAŞ'a) ulaştı. Ayrıca, Ekim ayında KKM hesaplarına ilişkin giderler 6,7 milyar TL düzeyinde kaydedildi. Böylece, söz konusu gider toplamı Mart-Ekim döneminde 91,6 milyar TL düzeyinde gerçekleşti.

Beklentiler…

2022 yılının son çeyreğinde ekonomik aktivitede gözlenen ivme kaybının yıl genelinde bütçe gelirlerinde gözlenen güçlü performansı bir miktar sınırlandırdığı görülüyor. Giderler tarafında ise, faiz giderleri ile cari transferlerdeki genişleme bütçe açığının artmasında belirleyici olmaya devam ediyor.

Merkezi Yönetim Bütçesi (milyar TL)

	Ekim			Ocak-Ekim			2022 Bütçe	OVP	Gerç./OVP
	2021	2022	Değ.(%)	2021	2022	Değ.(%)	Hedefi	Tahmini	Tahmini (%)
Harcamalar	**131,4**	**307,4**	**133,9**	**1.183,1**	**2.328,2**	**96,8**	**2.831,5**	**3.133,7**	**74,3**
Faiz Harcamaları	14,3	61,1	327,6	156,6	268,3	71,3	329,8	329,8	81,3
Faiz Dışı Harcamalar	117,1	246,3	110,3	1.026,5	2.059,9	100,7	2.501,7	2.803,9	73,5
Gelirler	**114,0**	**224,2**	**96,6**	**1.104,6**	**2.199,4**	**99,1**	**2.553,1**	**2.672,5**	**82,3**
Vergi Gelirleri	96,1	181,8	89,2	904,5	1.829,8	102,3	2.186,0	2.269,6	80,6
Diğer Gelirler	17,9	42,4	136,6	200,0	369,7	84,8	367,1	402,9	91,7
Bütçe Dengesi	**-17,4**	**-83,3**	**378,3**	**-78,5**	**-128,8**	**64,0**	**-278,4**	**-461,2**	**27,9**
Faiz Dışı Denge	**-3,1**	**-22,1**	**611,8**	**78,1**	**139,5**	**78,7**	**51,4**	**-131,4**	**-**

Not: Rakamlar yuvarlamalardan ötürü toplamı vermeyebilir.

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Datastream

Kasım'da TÜFE enflasyonu %2,88 oldu.

Kasım ayında TÜFE bir önceki aya göre %2,88 artarak son üç ayın en düşük yükselişini kaydetti. Bu dönemde aylık yurt içi ÜFE (Yİ-ÜFE) enflasyonu da %0,74 ile Haziran 2020'den bu yana en düşük düzeyinde gerçekleşti.

Kasım	TÜFE		Yurt İçi ÜFE	
(değişim %)	2021	2022	2021	2022
Aylık	3,51	2,88	9,99	0,74
Yılsonuna Göre	19,82	62,35	51,06	98,20
Yıllık	21,31	84,39	54,62	136,02
Yıllık Ortalama	17,71	70,36	38,94	128,94

Yıllık enflasyon göstergeleri gerileme kaydetti.

Haziran 2021'den bu yana yükseliş eğilimi sergileyen yıllık TÜFE enflasyonu, Kasım ayında bir miktar gerileyerek %84,39 düzeyinde gerçekleşti. Böylece, yıllık TÜFE artışı Ekim ayında tepe noktasına ulaşmış oldu. Ekim ayında %157,69 düzeyinde gerçekleşen yıllık Yİ-ÜFE enflasyonu baz etkisinin de katkısıyla, Kasım ayında %136,02 ile son 6 ayın en düşük seviyesine indi.

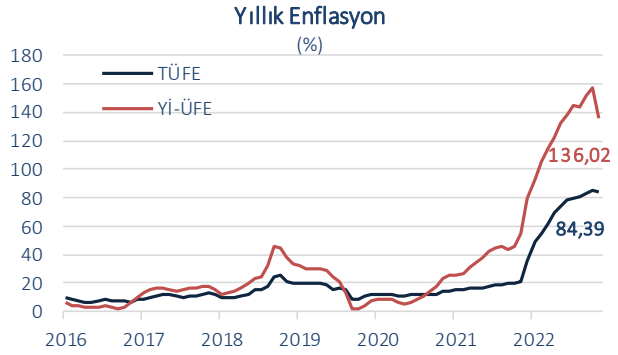

Aylık TÜFE artışına en yüksek katkı gıda grubundan geldi.

Kasım ayında 12 ana harcama grubundan 11'inda fiyatlar aylık bazda artış kaydetti. Harcama grupları içinde en yüksek paya sahip olan gıda ve alkolsüz içecekler grubu bu dönemde aylık TÜFE enflasyonunu 152 baz puan ile en fazla arttıran grup oldu. Akaryakıt fiyatlarındaki nispeten yatay seyrin etkisiyle ulaştırma grubunda fiyat artışları manşet enflasyonun altında gerçekleşirken, fiyatların %1,42 oranında azaldığı giyim ve ayakkabı grubu fiyatların aylık bazda gerilediği tek grup oldu.

Çekirdek enflasyon göstergeleri...

Mevsimlik ürünler hariç aylık TÜFE enflasyonu Kasım'da %2,81 ile manşet enflasyonun altında gerçekleşti. B endeksi (işlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç TÜFE) aylık bazda %2,73 artış kaydetti. Bu dönemde, C endeksi de (enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ve altın hariç TÜFE) aylık bazda %1,88 yükselerek Ekim 2021'den bu yana en ılımlı artışını sergiledi. B ve C endekslerindeki yıllık artışlar sırasıyla %76,18 ve %68,91 oldu.

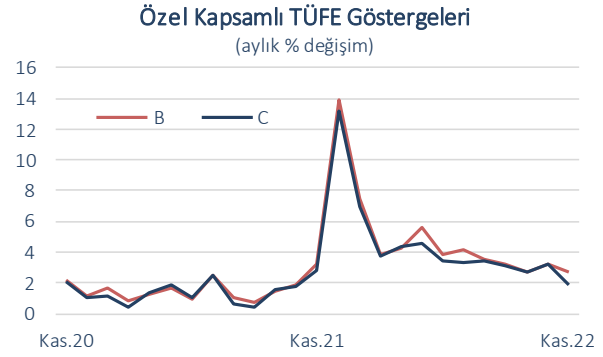

Enerji fiyatlarındaki gerileme aylık Yİ-ÜFE artışını sınırlandırdı.

Kasım ayında, yurt içinde döviz kurlarının nispeten yatay seyretmesinin yanı sıra küresel enerji ve metal fiyatlarında yaşanan gerileme Yİ-ÜFE'deki aylık artışın düşük gerçekleşmesinde önemli rol oynadı. Fiyatların aylık bazda %5,17 gerilediği elektrik, gaz üretim ve dağıtımı sektörü aylık Yİ-ÜFE artışını bir puan sınırlandırdı. Diğer taraftan, gıda sektörü aylık Yİ-ÜFE artışını 56 baz puan ile en fazla arttıran sektör oldu.

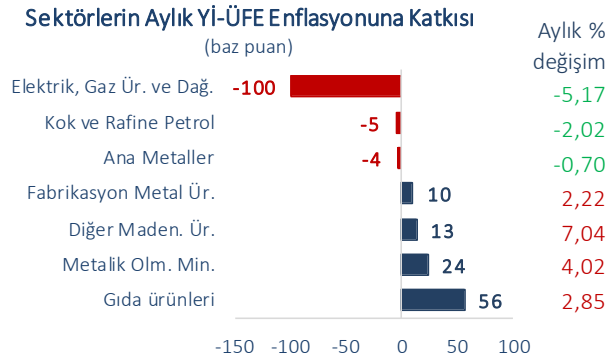

Beklentiler...

Küresel ekonomik aktivitedeki ivme kaybına bağlı olarak başta enerji olmak üzere emtia fiyatlarında yaşanan gevşeme, TL'deki nispeten yatay seyir ve iç talepte gözlenen ivme kaybı yurt içinde fiyatlar üzerindeki yukarı yönlü baskıyı azaltıyor. Aralık ayında, yıllık enflasyonun baz etkisine de bağlı olarak gerilemeye devam etmesi bekleniyor.

Kaynak: TÜİK, Datastream

	31.Eki	30.Kas	Değişim
5-Y CDS Primi (baz puan)	656	522	-134 bp ▼
2-Y Gösterge Tahvil Faizi	%15,11	%10,71	-440 bp ▼
BIST-100	3.979	4.978	%25,1 ▲
USD/TL	18,5920	18,5895	%0,0 ▼
EUR/TL	18,3973	19,3682	%5,3 ▲
Döviz Sepeti*	18,4947	18,9789	%2,6 ▲

(*) (0,5 USD/TL + 0,5 EUR/TL)

Küresel risk iştahında toparlanma...

Küresel enflasyonist baskıların sınırlı da olsa hafifleyebileceğine ilişkin sinyaller ve başlıca merkez bankalarının sıkılaşma adımlarında daha ılımlı bir patikaya geçebileceğine yönelik beklentiler Kasım ayı içerisinde küresel risk iştahına olumlu yansıdı. Eylül ayı sonunda 20 yıldan uzun sürenin en yüksek düzeyine çıkan DXY'de Ekim ayında başlayan kademeli düşüş Kasım'da hız kazandı. Eylül ayındaki zirvesine kıyasla %7,7 gerileyerek Kasım ayını 106 düzeyinde kapatan endeks, Aralık ayının ilk günlerinde de baskı altında bir görünüm sergiliyor. Risk iştahındaki artışa bağlı olarak Kasım ayında MSCI küresel borsa endeksi %6,8, MSCI gelişmekte olan ülkeler endeksi %14,6 oranında arttı.

CDS ve BIST-100

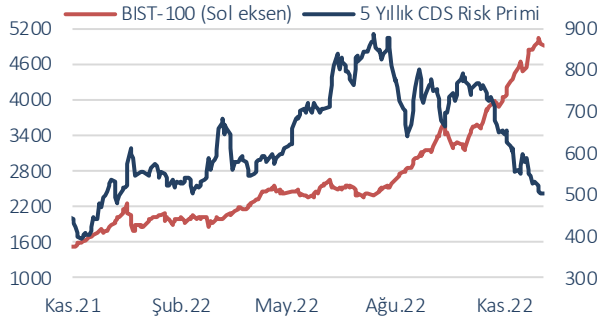

CDS priminde hızlı düşüş...

Artan risk iştahına bağlı olarak Türkiye'nin 5 yıllık CDS risk primi Kasım ayında hızlı geriledi. Ekim ayında 118 baz puan azalan CDS risk primi Kasım'da da 134 baz puan gerileyerek ayı 522 baz puan düzeyinde tamamladı. CDS primi Aralık ayının ilk günlerinde de gerileme eğilimini sürdürerek son bir yılın en düşük seviyelerine indi.

Yurt içi hisse senedi piyasaları Kasım ayında yükseliş eğilimini koruyarak tarihi yüksek seviyelerini gördü. BIST-100 endeksi aylık bazda %25,1 artış kaydederek Kasım ayını 4.978 ile rekor seviyeden tamamladı.

USD/TL yatay seyretti.

USD/TL kurunda Ekim ayı başından bu yana izlenen yatay görünüm Kasım ayında da devam etti. Diğer taraftan, 2021 yılı ortasından itibaren gerileme eğilimi sergileyen ve Kasım ayının ilk haftası boyunca 1 seviyesinin altında seyreden EUR/USD paritesinin ayın geri kalanında hızlı biçimde yükselmesinin etkisiyle EUR/TL kuru Kasım ayını %5,3 artışla 19,37 düzeyinden tamamladı.

TCMB politika faizinde 150 baz puan indirime gitti.

TCMB 24 Kasım'da gerçekleştirdiği Para Politikası Kurulu toplantısında politika faizini piyasa beklentisi paralelinde 150 baz puan düşürerek %9 seviyesine indirdi. Toplantının ardından yayımlanan metinde, mevcut politika faizinin küresel talebe ilişkin artan riskleri dikkate alarak yeterli düzeyde olduğunu değerlendiren TCMB, Ağustos ayında başlattığı faiz indirim döngüsünün toplam 500 baz puanlık indirimin ardından sonlandırılmasına karar verdiğini açıkladı. TCMB, parasal aktarım mekanizmasının etkinliğini destekleyecek araçların kararlılıkla kullanılmaya ve ilave tedbirlerin devreye alınmaya devam edileceğini ifade ederken, uygulanacak politikaların kapsamlı biçimde ilan edileceği 2023 Yılı Para ve Kur Politikası metninin Aralık ayında yayımlanacağını açıkladı.

TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi'nin sonuçlarını yayımladı.

TCMB'nin Kasım ayı Piyasa Katılımcıları Anketi'nde piyasanın 2022 yılsonu enflasyon beklentisi %68,06, 12 ay sonrasına ilişkin enflasyon beklentisi %37,47 oldu. Anket sonuçlarına göre, Kasım ayında piyasanın yılsonuna ilişkin USD/TL tahmininin 19,82'den 19,54'e gerilemesi dikkat çekti.

TCMB Beklenti Anketi 12 ve 24 Ay Sonrasına İlişkin Tüfe Artışı Tahmini

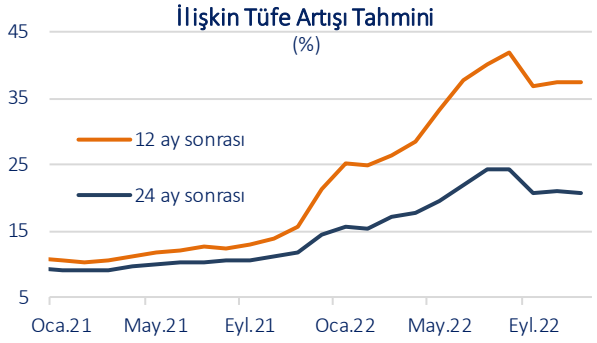

Kaynak: Datastream, Reuters, TCMB

Mevduat hacmi 8,6 trilyon TL'ye ulaştı.

BDDK Haftalık Bülten verilerine göre, 25 Kasım itibarıyla TP mevduat hacmi yüksek enflasyonun da etkisiyle yıllık bazda %118,1 ile 2002 yılından bu yana açıklanan serinin en hızlı artışlarından birini kaydederek 4,3 trilyon TL'ye ulaştı. Eylül ayı sonundan itibaren tedrici bir artış sergileyerek 11 Kasım'da 239 milyar USD'ye kadar çıkan USD bazında YP mevduat hacmi takip eden haftalarda hızlı biçimde azalarak 25 Kasım itibarıyla 231,5 milyar USD'ye indi. Böylece, USD bazında YP mevduat hacmindeki yıllık azalış 25 Kasım itibarıyla %9'a ulaştı. 25 Kasım itibarıyla toplam mevduat hacmi yıllık bazda %68,7 artış sergileyerek 8,6 trilyon TL oldu. 18 Kasımla biten haftada uygulamaya alındığından bu yana haftalık bazda ilk kez gerileyen kur korumalı mevduat hacmi, 25 Kasım haftasında tekrar artış kaydederek 1,47 trilyon TL oldu.

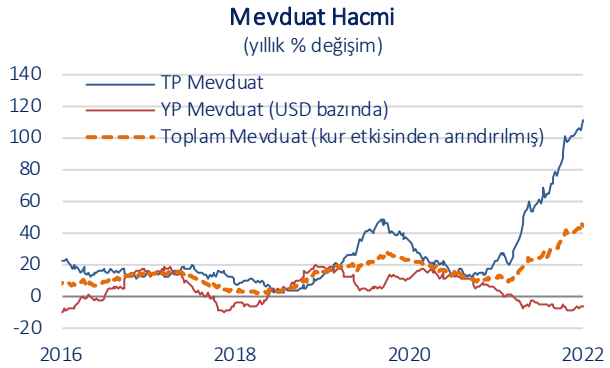

TP kredi hacmindeki yıllık artış %74,6...

Bankacılık sektörünün toplam kredi hacmi 25 Kasım itibarıyla yıllık %55,2'lik artışla 7,22 trilyon TL'ye ulaştı. Kasım ayında 194 milyar TL artış kaydeden TP kredi bakiyesi 25 Kasım itibarıyla yüksek enflasyonun da etkisiyle yıllık bazda %74,6 ile yaklaşık son 16 yılın en hızlı artışlarından birini kaydetti. Bu dönemde, USD bazında YP kredi hacmi yıllık bazda %15,7 gerileyerek 133,9 milyar USD oldu.

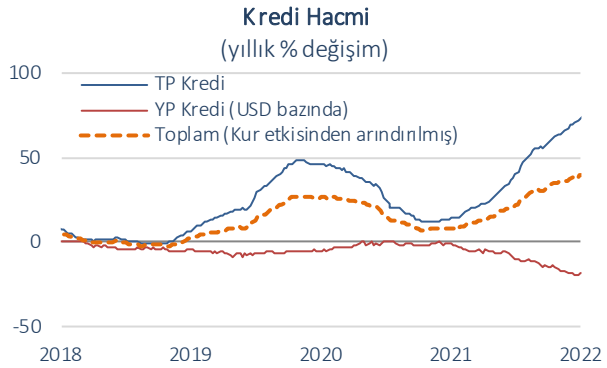

Taşıt kredilerinde ivmeli artış...

Tüketici kredileri hacmi yıllık bazda %34,6 artış kaydederek 25 Kasım itibarıyla 1 trilyon TL'yi aştı. Bu dönemde taşıt kredileri %182,5 artarken, konut ve ihtiyaç kredilerindeki yıllık artışlar sırasıyla %22,3 ve %38 oldu. Bireysel kredi kartları bakiyesindeki yıllık artış da 25 Kasım itibarıyla %99,2 ile tarihi yüksek düzeye ulaştı.

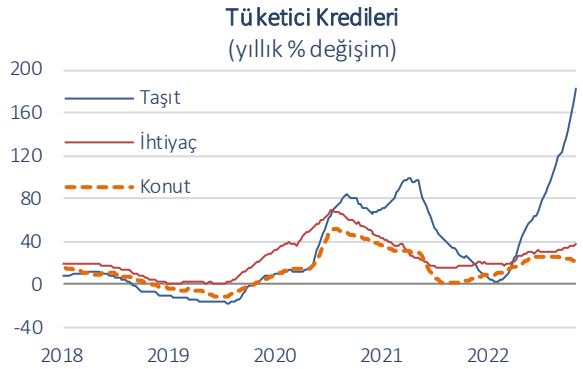

Takipteki alacaklar oranı tarihi düşük düzeyde...

Takipteki alacaklar oranı büyük ölçüde kredi hacmindeki genişlemenin etkisiyle gerilemeye devam ederek 25 Kasım itibarıyla %2,18 ile tarihi düşük düzeyine indi. Söz konusu oran bireysel kredilerde %2,10, ticari kredilerde %2,20 oldu.

Yabancı para net genel pozisyonu...

Yabancı para net genel pozisyonu 25 Kasım itibarıyla bilanço içi kalemlerde (-)29.318 milyon USD, bilanço dışında (+)33.027 milyon USD oldu. Böylece, bankacılık sektörü yabancı para net genel pozisyonu (+)3.708 milyon USD düzeyinde gerçekleşti.

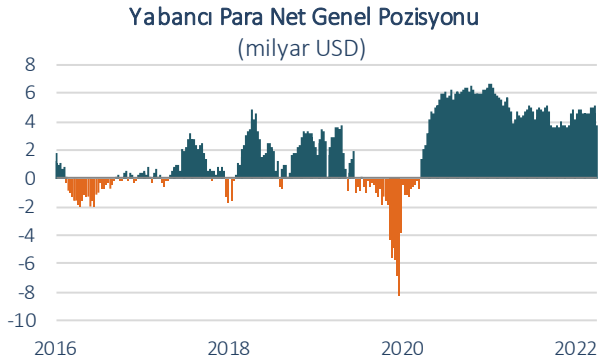

Kaynak: BDDK Haftalık Bülten

Küresel PMI verileri ekonomik aktivitedeki ivme kaybının Kasım ayında belirginleştiğine işaret ediyor. Öte yandan, başta enerji olmak üzere emtia fiyatlarında gözlenen gevşeme paralelinde küresel enflasyon göstergelerinin ılımlı iyileşme kaydetmesi merkez bankalarının para politikasında sıkılaşma adımlarını yavaşlatabileceğine ilişkin beklentileri destekliyor. Fed Başkanı Powell faiz artırım hızında daha ılımlı bir patikaya geçiş için Aralık ayını işaret ederken, Eylül'de 20 yıldan uzun sürenin en yüksek düzeyine çıkan DXY endeksindeki gerilemenin Kasım'da hız kazandığı, küresel risk iştahının yüksek seyrettiği görülüyor.

Türkiye ekonomisi yılın üçüncü çeyreğinde yıllık bazda %3,9 ile beklentiler paralelinde büyüdü. Bu dönemde özel tüketim harcamaları büyümeye yüksek katkı sağlamaya devam etti. Öte yandan, yılın son çeyreğine ilişkin öncü göstergeler iktisadi faaliyetteki ivme kaybının belirginleştiğine işaret ediyor. Kasım ayına ilişkin imalat sanayii PMI verisi sektörde ivme kaybının sürdüğünü gösterirken, bu dönemde yıllık ihracat artış hızının %2'nin altına inmesi dikkat çekti. Öte yandan, yıllık enflasyon göstergelerinde gözlenen gerileme TÜFE artışının Ekim ayında tepe noktasını görmüş olabileceğine işaret ediyor. Önümüzdeki dönemde baz etkisine de bağlı olarak enflasyondaki gerilemenin devam etmesi bekleniyor.

Büyüme

GSYH Büyümesine Katkılar
(% puan)

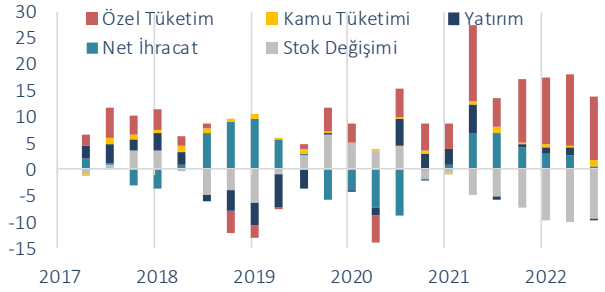

GSYH

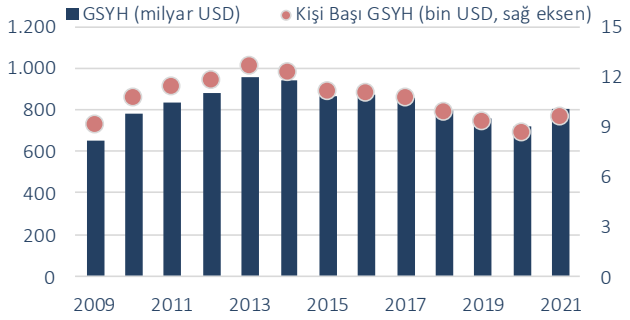

Öncü Göstergeler

Sanayi Üretimi ve Kapasite Kullanımı

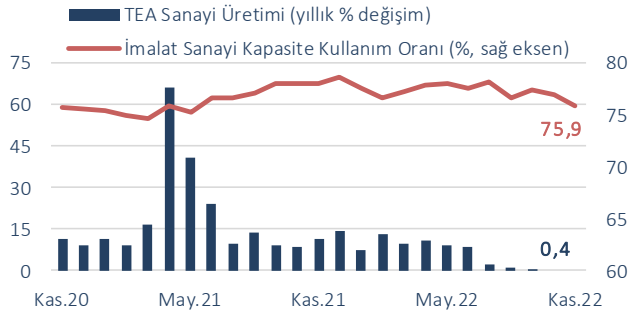

Güven Endeksleri

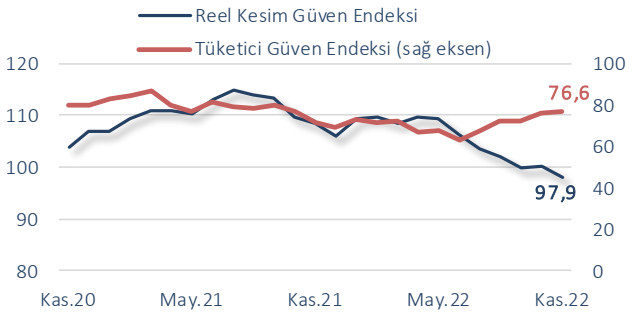

İşgücü Piyasaları

İşgücü Göstergeleri
(mevsimsellikten arındırılmış)

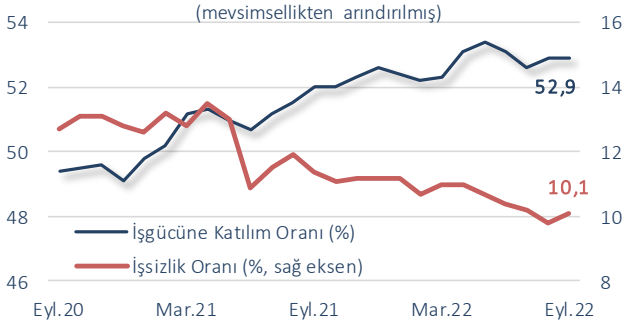

İstihdam
(mevsimsellikten arındırılmış, milyon kişi)

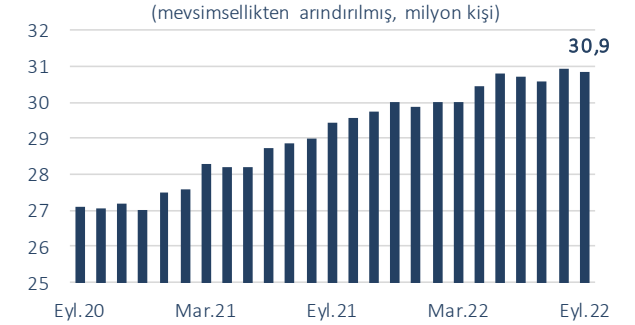

Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

Dış Ticaret
(yıllık % değişim)

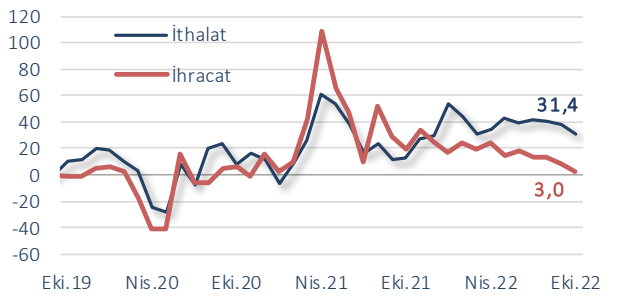

Cari Denge
(milyar USD)

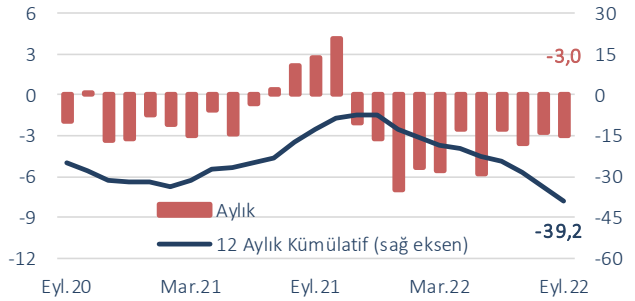

(TEA) Takvim etkisinden arındırılmış

Kaynak: Datastream, TCMB, TÜİK

Enflasyon Göstergeleri

Aylık Enflasyon
(%)

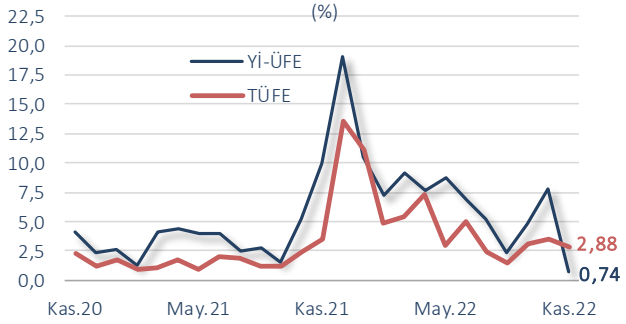

Yıllık Enflasyon
(%)

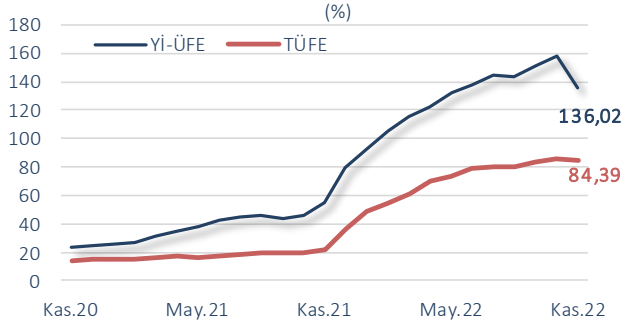

TCMB Beklenti Anketi Yılsonu TÜFE Artışı Tahmini
(%)

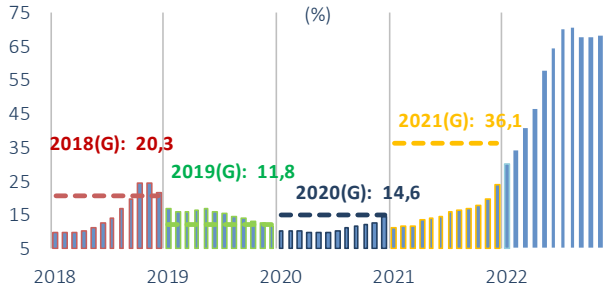

TCMB Beklenti Anketi 12 ve 24 Ay Sonrasına İlişkin TÜFE Artışı Tahmini
(%)

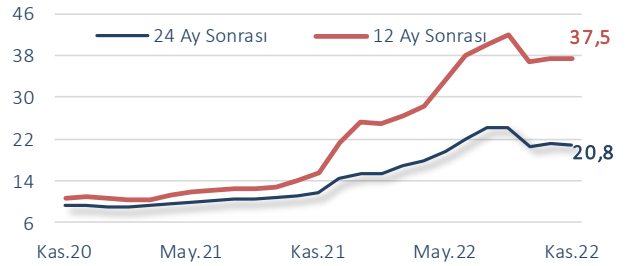

Döviz ve Tahvil Piyasaları

Döviz Kurları

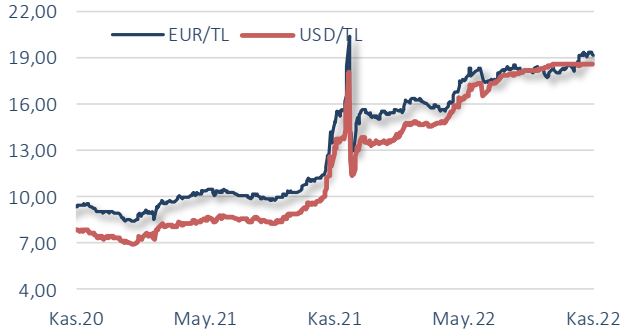

TCMB AOFM ve 2-Y Gösterge Tahvilin Faizi
(%)

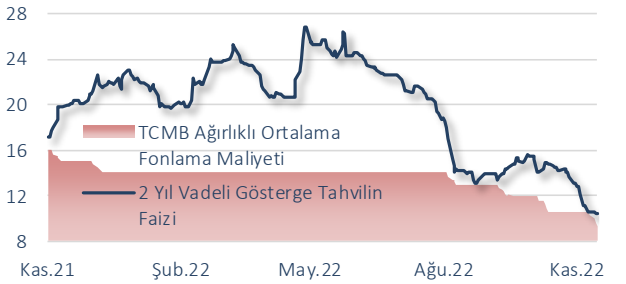

Hazine İhalelerinde Oluşan Ortalama Bileşik Faiz Oranı
(%)

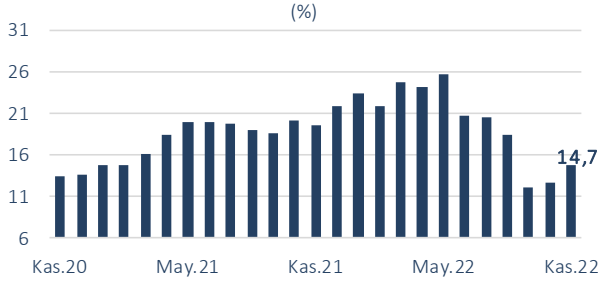

TL DİBS'lerin Beklenen Reel Getirisi
(%)

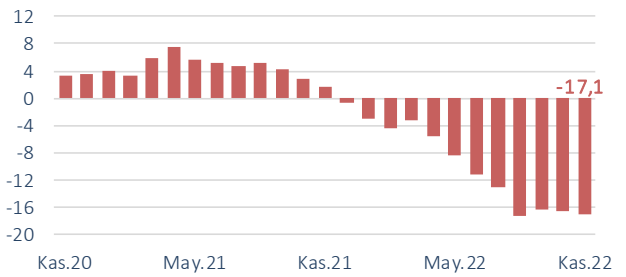

(G) Gerçekleşme

Kaynak: BIST, Datastream, Reuters, TCMB, TÜİK

Türkiye Ekonomisi - Makroekonomik Göstergeler

Büyüme	2017	2018	2019	2020	2021	Ç1-22	Ç2-22	Ç3-22
GSYH (milyar USD)	859	797	760	717	807	181	220	242
GSYH (milyar TL)	3.134	3.759	4.312	5.048	7.249	2.508	3.425	4.258
Büyüme Oranı (%)	7,5	3,0	0,8	1,9	11,4	7,5	7,7	3,9
Enflasyon (%)						**Eyl.22**	**Eki.22**	**Kas.22**
TÜFE (yıllık)	11,92	20,30	11,84	14,60	36,08	80,21	83,45	84,39
Yurt İçi ÜFE (yıllık)	15,47	33,64	7,36	25,15	79,89	143,75	151,50	136,02
Mevsimsellikten Arındırılmış İşgücü Piyasası Verileri						**Tem.22**	**Ağu.22**	**Eyl.22**
İşsizlik Oranı (%)	9,9	12,7	13,4	12,8	11,2	10,2	9,8	10,1
İşgücüne Katılım Oranı (%)	52,8	53,2	52,6	49,1	52,6	52,3	52,9	52,9
Döviz Kurları						**Eyl.22**	**Eki.22**	**Kas.22**
TÜFE Bazlı Reel Efektif Döviz Kuru	86,3	76,3	76,1	62,0	47,7	54,4	55,5	55,7
USD/TL	3,79	5,32	5,95	7,43	13,28	18,54	18,60	18,59
EUR/TL	4,55	6,08	6,68	9,09	15,10	18,16	18,39	19,15
Döviz Sepeti (0,5*EUR+0,5*USD)	4,17	5,70	6,32	8,26	14,19	18,35	18,49	18,87
Dış Ticaret Dengesi(1) (milyar USD)						**Ağu.22**	**Eyl.22**	**Eki.22**
İhracat	164,5	177,2	180,8	169,6	225,2	250,6	252,5	253,1
İthalat	238,7	231,2	210,3	219,5	271,4	340,5	349,4	356,4
Dış Ticaret Dengesi	**-74,2**	**-54,0**	**-29,5**	**-49,9**	**-46,2**	**-90,0**	**-97,0**	**-103,3**
Karşılama Oranı (%)	68,9	76,6	86,0	77,3	83,0	73,6	72,3	71,0
Ödemeler Dengesi(1) (milyar USD)						**Tem.22**	**Ağu.22**	**Eyl.22**
Cari İşlemler Dengesi	**-40,0**	**-20,1**	**10,8**	**-31,9**	**-7,3**	**-28,6**	**-33,5**	**-39,2**
Finans Hesabı	**-49,7**	**1,1**	**5,1**	**-39,5**	**-6,0**	**-16,3**	**-19,0**	**-23,6**
Doğrudan Yatırımlar (net)	-8,5	-8,9	-6,6	-4,6	-6,9	-7,8	-7,3	-6,9
Portföy Yatırımları (net)	-24,4	0,9	2,8	9,6	-0,8	15,2	15,7	20,3
Diğer Yatırımlar (net)	-8,5	19,4	2,6	-12,6	-21,7	-25,1	-26,4	-28,7
Rezerv Varlıklar (net)	-8,2	-10,4	6,3	-31,9	23,3	1,4	-1,0	-8,3
Net Hata ve Noksan	**-9,7**	**21,1**	**-5,8**	**-7,6**	**1,4**	**12,3**	**14,5**	**15,6**
Cari İşlemler Açığı/GSYH (%)	**-4,7**	**-2,5**	**1,4**	**-4,4**	**-0,9**	**-**	**-**	**-**
Bütçe Gerçekleşmeleri(2)(3) (milyar TL)						**Ağu.22**	**Eyl.22**	**Eki.22**
Harcamalar	**678,3**	**830,8**	**1000,0**	**1203,7**	**1599,6**	**1735,2**	**2020,8**	**2328,2**
Faiz Harcamaları	50,2	74,0	99,9	134,0	180,9	174,0	207,1	268,3
Faiz Dışı Harcamalar	628,0	756,8	900,1	1069,8	1418,8	1561,2	1813,6	2059,9
Gelirler	**630,5**	**758,0**	**875,3**	**1028,4**	**1407,4**	**1768,3**	**1975,3**	**2199,4**
Vergi Gelirleri	536,6	621,5	673,9	833,3	1164,8	1474,5	1648,0	1829,8
Bütçe Dengesi	**-47,8**	**-72,8**	**-124,7**	**-175,3**	**-192,2**	**33,1**	**-45,5**	**-128,8**
Faiz Dışı Denge	**8,9**	**1,1**	**-24,8**	**-41,3**	**-11,4**	**207,1**	**161,6**	**139,5**
Bütçe Dengesi/GSYH (%)	**-1,5**	**-1,9**	**-2,9**	**-3,5**	**-2,7**	**-**	**-**	**-**
Merkezi Yönetim Toplam Borç Stoku (milyar TL)						**Ağu.22**	**Eyl.22**	**Eki.22**
İç Borç Stoku	535,4	586,1	755,1	1060,4	1.321,2	1.689,5	1.738,3	1.800,5
Dış Borç Stoku	341,0	481,0	574,0	752,5	1426,5	1961,3	1936,5	2007,3
Toplam Borç Stoku	**876,5**	**1067,1**	**1.329,1**	**1.812,8**	**2.747,7**	**3.650,8**	**3.674,7**	**3.807,8**

(1) 12 aylık kümülatif
(2) Yılbaşından itibaren kümülatif
(3) Veriler Merkezi Yönetim Bütçesi'ne göredir.

Kaynak: Datastream, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Reuters, TCMB, TÜİK

BDDK Tarafından Açıklanan Aylık Bülten Verilerine Göre Bankacılık Sektörü

(milyar TL)	2017	2018	2019	2020	2021	Eyl.22	Eki.22	Değişim(1)
AKTİF TOPLAMI	3.258	3.867	4.491	6.106	9.215	13.100	13.453	46,0
Krediler	2.098	2.394	2.656	3.576	4.901	6.836	7.035	43,5
TP Krediler	1.414	1.439	1.642	2.353	2.832	4.372	4.569	61,3
Pay (%)	67,4	60,1	61,8	65,8	57,8	64,0	64,9	-
YP Krediler	684	956	1.015	1.224	2.069	2.464	2.466	19,2
Pay (%)	32,6	39,9	38,2	34,2	42,2	36,0	35,1	-
Takipteki Alacaklar (brüt)	64,0	96,6	150,8	152,6	160,1	160,4	161,1	0,6
Takipteki Alacaklar Oranı (%)	3,0	3,9	5,3	4,1	3,2	2,3	2,2	-
Menkul Değerler	401	477	660	1.022	1.476	2.130	2.218	50,3
PASİF TOPLAMI	3.258	3.867	4.491	6.106	9.215	13.100	13.453	46,0
Mevduat	1.711	2.036	2.567	3.455	5.303	8.053	8.348	57,4
TP Mevduat	955	1.042	1.259	1.546	1.880	3.728	3.951	110,1
Pay (%)	55,8	51,2	49,0	44,7	35,5	46,3	47,3	-
YP Mevduat	756	994	1.308	1.909	3.423	4.325	4.396	28,4
Pay (%)	44,2	48,8	51,0	55,3	64,5	53,7	52,7	-
İhraç Edilen Menkul Kıymetler	145	174	194	224	310	323	312	0,6
Bankalara Borçlar	475	563	533	658	1.048	1.404	1.406	34,1
Repodan Sağlanan Fonlar	99	97	154	255	587	424	404	-31,2
ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI	359	421	492	600	714	1.189	1.266	77,3
Net Dönem Kârı/Zararı	48,6	54,1	49,0	58,5	93,0	286,2	335,9	-
RASYOLAR (%)								
Krediler/GSYH	67,0	63,7	61,5	70,9	68,0			
Krediler/Aktifler	64,4	61,9	59,1	58,6	53,2	52,2	52,3	-
Menkul Kıymet/Aktifler	12,3	12,4	14,7	16,7	16,0	16,3	16,5	-
Mevduat/Pasifler	52,5	52,6	57,1	56,6	57,5	61,5	62,1	-
Krediler/Mevduat	122,6	117,6	103,5	103,5	92,4	84,9	84,3	-
Sermaye Yeterliliği	16,9	17,3	18,4	18,7	18,4	18,8	19,2	-

(1) Yılsonuna göre % değişim

Kaynak: BDDK, TÜİK

Bütün yayınlarımıza https://ekonomi.isbank.com.tr adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.